

وظایف پدران و مادران در برابر اطفال

عمل از جرمی این مسئله که تکلیف اطفال بعد از طلاق از نظر قوانین اسلامی و فلسفی (حیات) چیست؟ و اینکه مسئولیت تربیت و نگاهداری آنها به عهده چه کسی است. آیا مسئولیت این امر است مسئولیت پدران و مادران در تربیت و آموزش طفل و تکلیف آن را، از نظر جامعه علمی و فواید اسلام بر این حساب (بطور فشرده) برای جوانان با آرزویم، مسئولیت پدران و مادران محضین به اداره زندگی مادی و مرامهای جسمانی کودکان، نیست. پرورش روح و ایمان آنها با عهده پدران و مادران است و این جز با تعلیم و تربیت با نظام صحیح نیست نمی آید.

اموال تعلیم و تربیت در بیشتر اجتماعات از مردمان تارک بدین افراد بشر هرگاه درست

(۱) جامعه شناسی ناموشی کینگ ص ۲۷۱

پرورش باید قادر خرج گشاده استکلات موجود بشر را به صورت و برقی احتیاج خواهد شد. حالیکه یکی از جامعه شناسان نام لسو وارد عهده مسئولیت علم و دانش گشادی است که گشاده محتاجای بشر را پرورش می نماید و هرگاه بوده مردم تربیت صحیح شده باشد قادر به استعمار یک نظام اجتماعی، خواهد گردید که مصون از بسیاری از مفاسد و بلاهای مملکت باشد.

(مضمون) وظایف و تکالیف پدران و مادران در رسوم (۱) علم و تربیت را بحسب تالیفی برای انتقال رسوم و آداب اجتماعی به کودک می دانند و عاطفستان می کند بوسیله این آموزش است که کودک را میگرد چه رفتاری مطلوب است و چه رفتاری مکروه، و در موارد مختلف چگونه باید عمل کند؟ و چه افکاری را باید بپذیرد و چه افکاری را رد کند و عمارت دیگر کودک در پرورش علم و تربیت، راه و رفتار مطابق آداب و رسوم

جامعه را فرا می‌گیرد و از مشخصات آموزش و پرورش کامل باید اجتناب داشت که یک نیروی "اعتمادی" صورت نگیرد. آوردن یک سوخته نیروی تفاوت خویش را بکار ندارد و علاقه زندگی کند و بسادگی تحت تاثیر افکار دیگران قرار نگیرد و بسوخته بهرامون هرکاری، فکر سیر دارد و حتی العفو در یاد آموزش و پرورش از دوران کودکی آغاز گردد.

"گفتگوی در کتاب خود (تجربیات و جامعه) می‌نویسد اگر ما مانند افراد بشر تربیت کردند این تربیت باید از همان لحظه‌ای که این افراد چشم با این جهان می‌گشاید آغاز گردد. دوران تولدشان تا آغاز تعلیم و تربیت نشان نباید زیاد طولانی باشد، چنان آموزش و پرورش باید پرورش حسن اعتماد یعنی خودشناسی هر فرد باشد و آسان را از جهل و افکار خرافاتی برهانند و بر علم و دانستن ایشان سفارش و آسان را بر آن دارد که حقیقت جو باشند.

***

در اسلام نیز تعلیم و تربیت به معنای وسیع خود، عبارت از جلوگیری استغفال است و ادب از رفتار نیکو و مهربان و فرهنگ یک جامعه با افراد اعضای جوامع است و از این طریق است که میراث پسندیده و اجتماعی از نسلی به نسل

- (۲) مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۶۲۵
- (۳) عزرا الحکم ص ۸۴۱
- (۴) مکارم الاخلاق ص ۲۴۲

نظوریکه آنان فرمایشان برادران مسئولند و باز می‌نویسد: "خودت بحال پدر و مادری که فرزندان خود را آنگاه تربیت کند که در حق آنان نیکی کند" (۶)

یکی از وظائف مهم پدران اطفال این است که به تربیت دینی آنها اهمیت فوق العاده داده آنها را افرادی ماکمال و با فضیلت و وطن‌دوست سازند باز آورده، اینها به اساسی خانواده‌ای اسلام، اختصاص دارد چنانکه علی (ع) فرموده یکی از حقوق فرزند پرورش، این است که قرآن را به او سپارند و با قادیان تعلیمات لازم فرزندان خود را از کودکی برای انجام و تعلق عملی بوحیله (تعالیه) سازد و در روز و وضو و حج و سایر اعمال آماده سازد و آنگاه با عمل وادارد.

علی (ع) می‌گوید: وقتی پنج سال آنها تمام شود خوب پدر را از یکدیگر تشخیص دهد. آنگاه از پدران بی‌سواد نگاه داشته، دستور میدهد بعد از وقتی که شش سال آنها تمام شد بنابر آن سال با او برخورد و سپس از هفت سالگی تقدیمات و محرومیتها را به او میدهد و در نه سالگی وضو و نماز را تعلیم می‌کند تا آنجا که بیاد او در این مورد سخت‌گیری کند. (۷)

اسلام برای اینکه فرزندان نتوانند در

- (۵) قال رسول الله (ص) بلزموا الدین من الحلق اولیها ما یلزم الولد لئلا یمنع عقوبتها
- (۶) قال رسول الله (ص) رحم الله و اولئین امانا و لدیها علی برهما
- (۷) مکارم الاخلاق ص ۲۵۲ (۸) مروج کاظمی ۹۲/۲

جوایی، استقلال کامل در زندگی آینده خود داشته باشند و افرادی مصمم و فعال سازند. در دوران تربیتی برای آنها قائل شده است یعنی پس از هفت سال اول که دوران بازی طفل و در حقیقت دوران تشکیل شخصیت وی به شمار می‌رود در آن هفت ساله دوم را دوران آموزش و فراگرفتن امور زندگی و هفت سال سوم را دوران حرکت دانی او، در زندگی صورت می‌دهد مستقل می‌دهد است چنانچه امام صادق (ع) می‌فرماید: "کودک هفت سال باید بازی کند و هفت سال خوابد و پیش از آنکه با او حرف بزند و بی‌نامه تربیتی آورده خود (۸) را فراگیرد" (۸)

ناید مقصود از آن روایت که "طفل هفت ساله است و هفت سال بدو و هفت سال او بر او است" نیز همین معنایی باشد که کلمه رسرا طفل در هفت سال اول عمر که دوران فراگیری شخصیت وی می‌باشد و چندان آمادگی برای تحمل برخی از امور را ندارد بنابراین وراحتی می‌گذارد و با اصطلاح "آقای خانه" است و اما هفت سال دوم که آمادگی برای تربیت و آموزش دارد باید به پرورش استعداد خداداده خود سپردارد و تحت تعلیم و تربیت قرار گیرد و در حقیقت از مقابل پدر و مادر و مادر فرد برمی‌نویسد، سده محسوب می‌شود و اما در هفت سال سوم که دوران ورود او به اجتماع و قبول مسئولیت‌های خانوادگی و اجتماعی می‌باشد، شرایط در آن کارها قرار می‌گیرد و مشورتی در یک کشور به اداره امور می‌پردازد.